

KO E FALE FAKA'UNIVEESI 'O E TOTONŪ

Lisivani 'o e 2023

Ki he kau Bahá'í 'o Māmaní

Si'i ngaahi Kaume'a 'Ofeina,

'Oku mau ongo'i fiefia mo'oni ke fakahā atu ki he komiunitī kuo hoko 'a e ma'olunga taha 'o 'enau visone fakakaukau pea mo e ma'olunga 'o 'enau fakahoko ngaue ki hono fakatapa atu e ngaahi faitu'utu'uni ki ha founa ma'olunga 'a ē 'oku tuha mo taau pea mo e ui fatongia mau'olunga ma'a kinautolú. 'Oku hulu fau 'a 'emau 'ofa 'iate kimoutolú pea mo ma'upu'upu homau ngaahi laumālié, 'i he vakai atu ko ia ki he mateaki li'oa homou feinga kemou mo'ui 'o fakatatau mo e ngaahi Akonaki 'a Bahá'u'lláh kae'uma'ā foki ho'omou foaki atu 'a e vai foaki-mo'ui 'a 'Ene Fakahaá ki ha māmani 'oku vivili 'ene fieinua ki aí. 'Oku mahino ngofua 'aupito 'a e fa'unga malohi mo mahino 'a ho'omou taumu'á. Ko e faiako fakalahi' mo e fakama'opo'opó, ngāue fakasōsialé pea mo e hikitō 'o vaveange 'a e kau atu ki he ngaahi tālanga 'a e sosaieti', 'a ia kuo fakanatula pe 'a e fakapapau'i 'a hono fakahoko 'a e ngaahi ngāue ko 'ení 'i he tu'unga maau mo lelei 'a ia kuo faka'au ai ke hāsino mahino ange 'i he lēvolo fakakalasiá. 'Oku 'ikai ha feitu'u e toe mahino ange ai 'eni ka 'i he ngaahi feitu'u ko ia 'oku faka'au ke femo'uekina ai 'a e tokolahi 'i he ngaahi feinga kehekehe, 'o nau takitaha ma'u 'a e ngaahi founa ngāue ki hono tukuange atu ai 'a e ivi mālohi 'o e Tuí ni ki he langa sosaietí.

'I he māhina 'e hongofulu mā ua kuo 'osí talu mei he kamata'anga 'o e Palani Ta'u Hivá, 'oku mau fiefia ke vakai atu ki he founa hono ue'ia mo fakaivia 'e he ma'alali fakalaumālie fakamāmani lahi 'a e ngaahi kaungāme'á pea mo 'oange ha fatongia ki he ngaahi laine ngāue pau. Ko e mu'aki me'a ke tokanga taha ki aí ko hono fokotu'utu'u ha palani 'okú ne fakapapau'i 'i he fonua mo e feitu'u takitaha, 'oku fotu hake ai ha kalasitā 'e taha pe lahi ange kuó ne 'osi a'usia 'a e makamaile hono tolú: 'a ia ko ha feitu'u 'oku ngāue fakataha ai ha kakai tokolahi pea mo lukuluku ki he mo'ui 'a ha kolo longomo'ui. Neongo ia, ko e taumu'a 'o e vaha'ataimi 'o e ta'u e uongofulu-mā-nimá ko hono fokotu'u 'a e ngaahi polokalama longomo'ui 'o e tupú 'i he kalasitā kotoa pē 'i māmani, pea 'oku toe nga'unu atu 'a e kau tuí ke fakaava mo e ngaahi kalasitā fo'ou ki he Lotú, 'o fakakaukau'i ai 'enau ngaahi feingá 'i he feitu'u kuo 'osi fokotu'u ai 'a e polokalama 'o e tupú. Ko ia 'oku 'i ai ha 'ilo lahi ange ki he faingamālie ke tu'u hake ai ha kau paionia 'i he tapa kotoa 'o e māmani – 'o tokolahi 'a e ngaahi laumālie mateaki 'oku nau fakakaukau ki he founa te nau lava ai 'o tali 'a e faingamālie ko 'ení, pea ko e tokolahi kuo nau 'osi fakakakato 'a e uí' ni, 'o tokolahi ange ko e kau paionia fakalotofonua pea mo tupu fakautuutu ange mo kinautolu ki he mala'e fakavaha'apule'angá. Ko e taha pe eni 'o e ngaahi founa kehekehe, 'o hangē ko ia 'oku mau 'amanaki ki aí, 'oku hā sino mai 'a e laumālie 'o e fepoupouakí mei he ngaahi kaungame'á 'i he feitu'u kotoa pē. Ko e ngaahi kolo ko ia kuo 'osi kaukauá kuo nau tukupā kinautolu ke nau tokonia hono langa hake 'a e fakalalakaká 'i ha feitu'u kehe – 'i he kalasitā kehe, vahefonua, fonua, pe ko e konitīneniti – 'o nau ngāue'aki ha ngaahi mohu founa fo'ou ke fakahoko 'a e fakalotolahí mei

fonua mama’o pea fakaivia ‘a e vahevahe fakahangatonu ‘o e taukeí. Lolotonga iá, ko e tefito’i founa ‘a hono lekooti ‘o e ngaahi a’usia ‘i ha kalasitā, ‘oku fakahoko ia koe’uhí ke ne fakahā ‘a e ngaahi palani na’e fai fakalotofonua mo ha ngaahi feitu’u kehe, pea ‘oku ‘asi lahi ‘a hono fakahokó. ‘Oku mau fiefia ‘i he vakai atu ‘oku ‘i ai ‘a e tokanga makehe ki hono ako ‘a e founa ke fakalelei’i’aki ‘a e tu’unga fakaakó ‘a ē ‘oku ‘omi ‘e he ako’anga ‘inisititiutí. ‘I he taimi ko ia ‘oku aka ai ‘a e founa ngāue ‘o e ‘inisititiutí ‘i ha kolo, ‘e fakafo ‘a hono olá. Faka’uta ange ki he mo’oni hangē ko eni, ‘i he ngaahi senitā ‘o e ngāue longomo’uí ‘oku falala ‘a e kakai ‘o e koló ko e ako’anga ‘inisititiutí ko ha me’angāue mālohi eni ‘a kinautolu: ‘a ia ko ha me’angāue haohaoa kuo nau fakamu’omu’a ke hoko ko ‘enau fatongia mahu’inga tahá ia. ‘I hono ‘ilo’i lelei ko ia ko e ngaahi matapā ‘o e Tuí ‘oku ava ma’u pē, ‘oku ako ai ‘e he kau tuí ‘a e founa ke nau fakalotolahi’i ai kinautolu ‘oku kau maí. ‘Oku nau lue fakataha mo e ngaahi laumālie ko iá, pea mo tokonia kinautolu ke nau fakakakato ‘a e ngaahi matapā hū’anga ‘o e ngāué, ‘a ia ko ha langilangi mo ha fiefia makehe; ‘i he tu’unga fakafonua takitaha, ‘oku lahi ‘a e me’a ke ako fekau’aki mo e ivi mālohi ‘o e mōmeniti faka’ofa’ofa ko iá ‘a hono fakalangilangi’i pea mo e kau maí, pea ‘oku ‘ikai ko ia pē. Neongo ‘oku lahi ‘a e ngaahi kalasitā ko e ngāue lukuluku ki he liuanga fakasōsialé ‘oku nau ‘i he tu’unga ta’ematu’otu’á, ka ‘i he poupou ofi ‘a e kau Kaunisela, ki he ngaahi Fakataha’anga Fakafonuá, ‘oku nau ako longomo’ui ai ‘a e founa ‘oku fotu hake ai ‘a e ngaahi ngāué ni mei he ngāue langa fakakomiunití. Ko e ngaahi tālanga felāve’i mo e tu’unga mo’ui lelei mo e fakalalakaka fakasōsiale ‘o ha kakai, ‘oku lolotonga ohi ia ‘i he ngaahi kulupu ‘o e fāmilí pea ‘i he ngaahi koló, pea ‘i he taimi tatau pē ‘oku kumi ‘e he ngaahi kaungāme’á ke nau kau atu ‘i he ngaahi tālanga mahu’ingamālie ‘oku fotu hake ‘i honau ngaahi ‘ātakeái.

‘I he lotolotonga ‘o e ngaahi me’a kotoa kuo mau fakamatala’i, ‘oku ulo faka’ofa’ofa ai ‘a e ngaahi ngāue ‘o e to’utupu. Mama’o mei he’enau hoko ko e kau taliui fakalongolongo pe ‘o e ivi ue’iá – tatau pe ko e ivi ue’ia anga’ofa pe ‘ikai – ka kuo nau ‘osi fakamo’oni’i ‘a’enau lototo’á pea ko e kau ngāue ‘ilo’ilo ‘o e Palaní. Ko ia ko ha kolo kuo nau vakai’aki ‘a e mahino ko iá pea nau fokotu’u mo e ngaahi tu’unga ki hono fakalalakaka’i, ko e to’utupu ‘i ai ‘oku hikitō ‘a hono fakatonuhia’i ‘a e falala ‘oku ‘oange kiate kinautolú. ‘Oku nau faiako’i ‘a e Tuí ki honau ngaahi kaungame’á pea ngaohi ‘a e ngāue fakatamaio’eiki ko e fakava’e ia ‘o ha feohi fakakaungame’a ‘oku mahu’ingamālie ange. ‘I he taimi lahi, ko e ngāue tokoni peheé ‘oku fiema’u ki ai ‘a e founa ‘a hono ako’i ‘o kinautolu ‘oku si’i ange ‘iate kinautolú – ‘o tokonia kinautolu ‘ikai ngata pe he tu’unga fakamōlalé ka ‘i he ako fakalaumālié, pea ‘i he taimi lahi ‘oku toe tokoni’i mo ‘enau ako faka’atamai foki. ‘I hono ui kinautolu ke fakakakato honau fatongia toputapu ko hono fakakaukaua’i ‘a e ngāue faka’inisititiutí, ‘oku fakakakato ai ‘e he to’utupu Bahá’i ‘a ’emau ngaahi ‘amanaki mahu’ingá.

Ko e feitu’u ki he ngaahi ngāue kotoa ko ‘ení ha kuonga ‘oku loloto fau ‘ene ta’efiemālié. ‘Oku mafola lahi hono fakamo’oni’i ‘a e ta’emateuteu ‘a e fa’unga ‘o e sosaietí he ‘ahó ni ke feau e ngaahi fiema’u ‘o e fa’ahinga ‘o e tangatá ‘i he’ene ngaahi faingata’a’ia lolotonga. ‘Oku lahi ‘a e ngaahi me’a na’e taku ‘o pehē ‘oku fakapapau’i mo tu’umālohi ka kuo toe fakafehu’ia, pea ko hono olá ko ha ui mo ha ‘amanaki ki ha vīsone faaitaha. Kuo fakama’unga ‘a e ngaahi le’o ki hono poupou’i ‘a e tu’unga ‘o e tahá, tu’unga tataú, pea mo e totonú ‘oku fakamahino mai ai ‘a e tokolahi ‘o kinautolu ‘i he sosaietí ‘oku nau vahevahe ‘a e ‘amanaki tatau. ‘Io, ‘oku ‘ikai ke ofo ai ‘a e kau muimui ‘o e Hoihoifua Tupu’á ‘i he vilitaki ‘a e ngaahi lotó ki ha taumu’a fakalaumālie pehē ‘a ē na’a Ne fakahaá. Ka neongo iá ‘oku mau ‘ilo’i hono faka’ofa’ofa, ‘i ha ta’u pe ‘e taha, ko e anga ‘o e me’a ‘oku fotu mai ‘i he ngāue fakatokolahi ‘o e fa’ahinga ‘o e tangatá kuo liliu mei he’ene

po'uli tu'ú, ki he maama 'o e Tuí 'oku tapa atu 'aki ha ulo ngingila 'i he ngaahi konifelenisi 'e laumano tupu, 'a ia na'e kau mai ki ai 'a e kakai 'e taha mo e vaeua miliona, 'o fakama'unga 'i hono poupou'i 'a e ngaahi me'angāue ki ha ngaahi taumu'a tatau. Ko e vīsone ia 'a Bahá'u'lláh, pea mo 'Ene ekinaki ki he fa'ahinga 'o e tangatá ke nau ngāue 'i he uoungataha ki hono fakalelei'i 'o e māmaní, pea ko e senitā ia na'a ne fakatahataha'i mai ki ai 'a e ngaahi kupu vekeveke kehekehe 'i he sosaieti – pea 'oku 'ikai ha ofo, 'o hangē ko ia na'e fakamatala'i 'e 'Abdu'l-Bahá, "Ko e kolo kotoa pē 'i he māmaní te ne 'ilo'i 'i he ngaahi Akonaki Fakalangí ni 'a 'ene ngaahi faka'amua ma'olunga tahá." Ko e ni'ihī 'o e kau poupou ofi 'o e fa'ahinga 'o e tangatá 'e tohoaki'i kinautolu ki he ngaahi komiuniti Bahá'í ko e feitu'u ke fai ki ai 'a e kumi hūfanga, ko e hūfanga mei ha māmani movetevete mo faingata'a'ia. Ka 'oku mahulu atu 'i he hufanga'anga ko iá, 'oku nau fetaulaki ai mo e ngaahi laumālie fefakatokoua'aki 'oku nau ngāue fakataha ki hono langa fo'ou hake 'a e māmaní.

Neongo 'oku kei lahi 'a e fakamatala'i he mafola lahi fakasiokalafi 'o e ngaahi konifelenisi, 'a e ivi fakaofa na'e kamata'aki 'a e Palani fo'ou ni, pe ko e lotofiefia mo e vēkeveke na'á ne lānga'ia 'iate kinautolu kotoa na'e kau ki ai. Ka 'i he ngaahi laine si'i ko 'eni 'oku mau faka'amua ke tohoaki'i 'etau tokangá ki he ngaahi me'a na'á ne faka'ilonga'i ai 'a e fakalalakaka 'o e Tuí. Ko e ngaahi fakatapa'anga ia 'o e ngaahi komiuniti Bahá'í 'a ē 'oku vakai'aki 'a e fetaiaki, kae 'ikai ko e fefaikehekehe'aki. 'I he tu'unga mahino ko ia, na'e fakanatula pe ke fai e fekumi fakataha ki he Palani Ta'u Hivá 'i he ngaahi ha'ofanga ko ení 'o 'atā ki he taha kotoa. Na'e fakakaukau'i 'e he ngaahi kaungāme'á 'a e 'uhinga 'o e Palaní ki honau ngaahi sosaieti 'o 'ikai ngata pē 'i he fakafo'ituitui mo e ngaahi fāмили, ka ki he ngaahi taki 'o e koló mo e kau ma'umafai foki. 'I hono fakatahataha'i fakatokolahi pehē ko ia 'o ha fu'u kakai ki ha feitu'u pē 'e taha, na'e fa'u ai 'a e ngaahi makatu'unga ki ha tālānga liuanga fo'ou felāve'i mo e fakalalakaka fakalaumālié mo fakasōsialé, 'a ia ko ha liuanga 'oku fofola atu 'i he māmani kotoa. Ko e lukuluku makehe na'e hoko 'i he ngaahi ha'ofangá ni – 'a ē 'i he taimi pe ko ia 'i he loto tau'atāina, 'i he fakalotolahi, mo e taumu'a lelei – 'okú ne fatu ai ha sīpinga 'o e tupú ki hono fakalalakaka'i 'o e koló 'i ha kalasitā, ko ha ngaahi ako mahu'inga ia ma'ae ngaahi sinopule'i faka-Bahá'í ke nau fakakaukau ki ai 'i he kaha'ú.

Pea ko ia ai 'oku hū atu 'a e kongakau faivelengá ki he ta'u hono ua 'o e Palaní 'aki ha mahino fo'ou pea mo ha 'ilo loloto ki he mahu'inga 'o e me'a 'oku nau faka'amua ke a'usiá. Pe 'e fōtunga fēfē 'e tukuange mai 'e he founa kehekehe 'o e ngaahi ngāue', 'i he'etau vakai atu 'aki 'a e maama 'o e ivi mālohi 'o e langa sosaieti! 'Aki 'a e vakai ki he ngāue fakalahí tene malava ai ke tauhi 'o e ngaahi ngāue lolotongá ke mavahe atu mei he sio fakapukupuku ko ia ko e ngāue taau taha pē 'i he mala'e 'o e ngāue fakatamaio'eikí pe ko ha tānaki'anga pē 'o e fakamatalá. Mei he feitu'u ki he feitu'u, ko e ngaahi ngāue ko ia na'e ngāue'i', 'oku ne talamai ai ha falukunga kakai 'oku nau ako ke hikitō honau fatongia ki hono tataki 'a'enu takitaha vaa'i hala ke fakalalakaka'i. Ko e ngaahi ngāue fakaola 'o e liuanga fakalaumālie mo e fakasōsialé 'oku ne fakahā atu ia 'i he fōtunga kehekehe 'i he mo'ui 'o e kakaí. 'I he ngaahi 'otu Palani kimu'á, na'e hā mahino 'eni 'i hono faka'ai'ai 'o e ngaahi ako fakalaumālié mo e lotu hūfaki fakatokolahi'. Ka 'i he ngaahi 'otu Palani fo'ou ko 'eni, 'oku fakautuutu 'a e tokanga 'oku 'oange ki he ngaahi founa ngāue ki hono fakalelei'i 'a e mo'ui 'o e koló – 'o hangē, ko e fakalelei'i 'a e mo'ui fakatu'asinó, malu'i 'o e 'ātakai, pe ko hono ngāue 'aonga'aki 'a e ivi mālohi 'o e 'aati'. Ko e me'a ko ia 'oku fiema'ua ki he ngaahi ngāue feongoongoi ni ke nau fakalalakaka'i, 'Io, ko e ivi malava ke kau atu 'i ha founa ako hokohoko mau 'i he ngaahi 'ēlia kotoa ko ia' – ko ha ivi malava 'oku fakama'unga 'i he ngaahi 'ilo tefito mei he Akonaki pea mo e ngaahi 'ilo kuo tātānaki 'i he poto fakaetangatá na'e ma'u mei

he fekumi fakaesaienisi. Pea ‘i he hikitō ‘a e ngaahi ivi malava ko iá, ‘e to e lahi ange ‘a e ngaahi ikuna ‘e a’usia ‘i he ngaahi ta’u lahi ka hoko mai’.

Ko e ngāue fakalahi ko ‘eni, mo e vīsone langa sosaietí ‘oku toe mahulu atu hono mahu’ingá. ‘E mahino’i takitaha pē ‘e he komiunitī ‘a hono ‘alunga’anga ke ne foua aí. Ka ‘oku fá’a ‘i ai pe ‘a e ngaahi me’a ‘oku faaitatau ai ‘a e fakalalakaká ‘i he feitu’u ‘e taha ‘o fakahoa ki he fakalalakaka ‘i ha feitu’u kehe. Ko e taha ‘i he ngaahi me’a ko iá, ko e taimi ko ia ‘oku hikitō ai ‘a e mālohi ‘o e ivi malavá ke liuliunga ‘i he koló mo e fonuá, pea ‘i he a’usia leva ‘a hono taimí, ko e ngaahi tu’unga ki hono fokotu’u ‘o e Mashriqu’l-Adhkár, ‘a ē na’e tukuatu ‘i he pōpoaki Lisivani ‘o e 2012, ‘e malava leva ke fakakakato. ‘O hangē ko ia na’a mau vahevahe atu ‘i he Lisivani kuo’osí, te mau hokohoko tuku atu ‘a e ngaahi feitu’u ‘e fokotu’u ai ‘a e Temipale Bahá’í. Ko ia ‘oku mau fiefia lahi ke tuku atu ‘a e uí ni, ki he taimí ni, ke fokotu’u ai ‘a e ngaahi Temipale Fai’anga Lotu fakakolo ‘i Kanchanpur ‘i Nepal, pea mo Mwinilunga ‘i Zambia. Mavahe atu heni, ko e ui ko ia ke fokotu’u ‘a e Temipale Fai’anga Lotu fakafonua ‘i Canada, ‘o ofi atu pe eni ki he Hetikuota Fakafonua Hazíratu’l-Quds kuo fuoloa ta’u ‘a ‘ene tu’u ‘i he kololahi ‘o Toronto. Ko e ngaahi paloseki ko ‘eni, pea mo e ni’ihi kehe ‘e toki fokotu’u ‘i he kaha’ú, ‘e tokoni lahi ki ai ‘a e pou pou mei he ngaahi kaungāme’a mei he fonua kotoa pē ke foaki ki he Sino’i Pa’anga ‘o e Ngaahi Temipalé.

Kuo mahutafea ‘a e ngaahi tapuaki kuo fili’i ‘e he ‘Eiki manava’ofá ke hifoaki ki he’Ene kau ‘ofa’angá. Ma’olunga ē ka ko e uí ni, faka’ofa’ofa ē ka ko e ‘amanakí ni. Ko ia ‘oku vivili ‘a e ngaahi taimi kuo ui ki ai kitautolu ke tau ngāue’i. Ko ia ai, ‘aki ‘a e tautapa fakamātoato ‘i he Hū’anga kia Bahá’u’lláh, ‘oku mau lotua atu ai homou ngaahi ngāue ‘osikiavelengá.

[Fakamo’oni: Ko e Fale Faka’univeesi ‘o e Totonu]